

Asia: VN/11304/2024-VM-28

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi.

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia. Pyydettyinä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

Työn verotuksen keventäminen

Suomen Asianajajat ei ota kantaa ehdotukseen siltä osin kuin kyse on pieni- ja keskituloisten työn verotuksen keventämiseen tai ansiotuloverotuksen ylimpien marginaaliveroasteiden alentamiseen. Suomen Asianajajat on lailla säädetty julkisoikeudellinen yhteisö, eikä sen tehtäviin voida kuulua katsoa vero- tai talouspoliittisten kannanottojen antaminen.

Työhuonevähennys

Siltä osin kuin hallitus ehdottaa, että kotona työskentelystä ei enää myönnettäisi työhuonevähennystä palkkatulon hankkimisesta johtuvana menona, ei Suomen Asianajajat kannata hallituksen esitystä.

Suomen Asianajajat toteaa, että etätyömalli on tullut Suomeen jäädäkseen sellaisenaan tai hybridimuotoisena siten, että osa työstä voidaan tehdä kotona ja osa työpaikalla. Tämä malli osaltaan kannustaa Suomen Asianajajien näkemyksen mukaan joustaviin työntekotapoihin ja on omiaan edistämään työn mielekkyyttä.

Suomen Asianajajat katsoo olevan tarkoituksenmukaista myöntää verovähennys sellaisille työntekijöille, jotka käyttävät osaa omasta kodistaan työnantajansa tarpeisiin tehdäkseen kotona etätöitä.

Kun yleinen pyrkimys on, että verotusta pyritään automatisoimaan mahdollisimman paljon, katsoo Suomen Asianajajat, että kaavamainen vähennys perusteltu verrattuna harkinnanvaraiseen menettelyyn, jossa verovirkailija joutuu ottamaan vähennysvaatimukseen nimenomaisesti erikseen kantaa. Harkinnanvaraiset vähennykset ovat myös omiaan aiheuttamaan tarpeita muutoksenhakuprosesseille, jotka eri muutoksenhakuasteissa sitovat viranomaisten voimavaroja.

Työsuhdepolkupyörät

Kysymystä siitä, onko työsuohdepyörien käytön yleistymistä tarkoituksenmukaista tukea verohelpotuksin, voidaan lähestyä useasta eri näkökulmasta. Ottamatta enemmälti kantaa pyöräilyn kansanterveydellisiin tai ilmastovaikutuksiin taikka siihen, onko tietyn asian tukeminen verovaroin ylipäänsä kannatettavaa, toteaa Suomen Asianajajat, että ehdotus johtaisi toteutuessaan tilanteeseen, jossa verotuksen ennakoitavuus järkkyy. Työsuhdepolkupyöräedun verovaikutuksista säättämisestä ei ole kulunut pitkää aikaa ja lakiin ollaan tekemässä muutosta jo nyt. Yritykset, jotka valmistavat tai myyvät pyöriä, ovat saattaneet varautua tuotannossaan ja varastojen suuruudessa isoon kysyntään, joka mahdollisesti romahtaa veromuutoksen myötä. Samoin työnantajat ovat ostaneet tai hankkineet pyöriä henkilökuntansa käyttöön leasing-sopimuksilla ja työntekijät saattavat jatkossa luopua edustaan, jolloin pyörät jäävät työnantajille taloudelliseksi rasitteeksi.

Tältä osin Suomen Asianajajat näin ollen pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että verojärjestelmä tulisi rakentaa pitkäjänteiseksi ja säilyttää verotuksen ennakoitavuus mahdollisimman pitkälle, jotta yritykset voivat luottaa keskeisten fundamenttien pysyvyyteen. Tämä huomioiden voisi harkittavaksi

tulla vähintäänkin siirtymäaika, jonka puitteissa veromuutos tehdään sen sijaan, että työsuhdepolkupyöräetu poistetaan kokonaan kerralla. Nyt lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen sisältämä siirtymäaika, jonka puitteissa jo otetut työsuhdepolkupyörät olisivat veroedun piirissä sopimuskauden loppuun on aiheettoman lyhyt ja sen määrittävä päivämäärä on asetettu lainvoimaantulon kannalta menneisyyteen, sen ollessa 23.4.2025. Takautuvasti asetettu siirtymäajan katkopäivämäärä korostaa muutoksen ennakoitavuuteen liittyviä ongelmia ja asettaa verovelvolliset ja voimassa olevaan lakiin luottaneet työnantajat ja muut polkupyöräetuihin liittyviä tavaroita ja palveluita tarjoavat elinkeinonharjoittajat sattumanvaraisesti eri asemaan sen mukaan milloin yksittäisen edun sopimuskausi sattui alkamaan suhteessa kyseiseen päivämäärään.

Osaltaan asiassa on toisaalta kysymys myös verotuksen pirstaloitumisesta ja tästä näkökulmasta muutosehdotusta tarkastellen voidaan katsoa olevan hyvä, että yksittäisistä, erityistä esinettä tai ilmiötä koskevista vähennysoikeuksista luovutaan verojärjestelmän yhtenäisyyden nimissä.

Lisäkauppahinta tuloverotuksessa

Lisäkauppahinnan verovuoden määräytyminen on Suomen Asianajajien käsityksen mukaan pohjautunut jo pitkään vakiintuneeseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytäntöön. Tästä syystä ei Suomen Asianajajat lähtökohtaisesti pidä tarpeellisena sitä, että asiasta säädetään erikseen lailla, mutta ei lakimuutosta nimenomaisesti vastustakaan.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on kirjoitettu: ”Ehdollisen lisäkauppahinnan suorittamisvelvollisuuden ja määrän katsottaisiin vahvistuvan sinä ajankohtana, jolloin ehdon täyttyminen ja suoritettavan lisäkauppahinnan määrä ovat todettavissa. Jos lisäkauppahinnan olisi sovittu määräytyvän esimerkiksi kaupantekovuoden jälkeen laadittavan tilinpäätöksen perusteella, ehdollisen lisäkauppahinnan ei voitaisi katsoa vahvistuvan vielä tilinpäätöspäivänä, vaan vasta silloin, kun tilinpäätös vahvistetaan.”. Tältä osin Suomen Asianajajat toteaa, että joissakin tilanteissa lisäkauppahinta voidaan vahvistaa osapuolten välillä vasta, kun kaikki kaupan osapuolet ovat yksimielisiä asiasta ja tämä saattaa edellyttää esimerkiksi tilinpäätöksen vahvistamisen lisäksi jonkun yhteisesti nimetyn asiantuntijan (muun kuin kohdeyhtiön oman tilintarkastajan) lausuntoa tilinpäätöksen oikeellisuudesta. Suomen Asianajajat ehdottaa, että myös mainittu näkökulma otetaan tarkasteluun mukaan säädettäessä ajankohdasta, jolloin ehdollisen lisäkauppahinnan suorittamisvelvollisuuden ja määrän katsottaisiin vahvistuvan.

Siltä osin kuin on ehdotettu, että luovutuksesta vahvistettu tappio säädettäisiin oikaistavaksi verotuksen oikaisun määräaikojen estämättä muutoin jo vanhentuneiden verovuosien verotuksessa, toteaa Suomen Asianajajat, että on tarkoin harkittava, voidaanko pitää tarkoituksenmukaisena tilannetta, jossa lakiin säädetään nimenomainen poikkeus muutoin täysin rikkoutumattomaan sääntöön siitä, että kun verovuosi on vanhentunut, ei siihen liittyviä muutosvaatimuksia voida enää Verohallinnossa tutkia.

Suomen Asianajajat katsoo, että verojärjestelmä on tarkoituksenmukaista pitää mahdollisimman yhtenäisenä ja poikkeuksia peruseriaatteisiin tulee säätää ainoastaan erittäin painavin perustein. Käsillä olevassa asiassa ei ole nähtävissä niin suurta intressiä, että tappion käsittelyn jaksotus voitaisiin ulottaa muutoin jo vanhentuneisiin verovuosiin, joten Suomen Asianajajat ehdottaa, että ehdotuksesta oikaista vanhentuneiden verovuosien verotusta luovutaan ja tappion jaksottamista koskeva asia joko ratkaistaan lainsäädännöllisesti toisin (esimerkiksi symmetrisesti lisäkauppahinnasta aiheutuvien myöhemmille verovuosille jaksottuvien voittojen kanssa) tai koko kysymys jätetään tulevan oikeuskäytännön varaan. Suomen Asianajajat ei ole tietoinen minkään muun verotukseen liittyvän asian osalta nyt ehdotetun TVL 110 §:n 3 momentin kaltaisesta säännöksestä, joka kuuluisi ”Oikaisu tehdään, vaikka verotuksen oikaisun edellytykset puuttuvat”.

Enne Heidi
Suomen Asianajajat